

אילנות בעלי שורשים בנתיב האבות

מאת: אריה בן-יוסף

קובץ סיפורים זה (1) מורכב מאחד עשר סיפורים שאת רובם מאחדת המסגרת המשפחתית שאליה שייכים ג' דורות: דור ההורים הזקנים, דור ההורים דור הילדים.

מסגרת זאת הנה משמעותית ביותר, שכן באמצעותה מיושמת בעליל האימרה- "דור לדור יביע אומר". מגמה זו של הדוק קשרים בין הדורות. ייחודה גם את את כתיבתו של אחד מבחירי ובכירי סופרי הילדים בדורנו, חתן פרס לספרות ילדים- הסופר והמחנך: לוי קיפניס ז"ל. כמו לוי קיפניס ז"ל. חודרת גם המחברת תבל"א לעולמם הקסום של הטף שאחד ממרכיביו היסודיים הנו יחסים לצומח ולחי.

בספרותנו העתיקה והחדשה קיים הסולם: דומם, צומח חי, מדבר, ומודגש גם התאום והקשר האינטגרלי שקיים ביניהם. כן גם במרבית מסיפוריה של מרים רייטר-צדק שקשורים עם הצומח והחי.

לקבוצה הזאת הזאת שייכים הסיפורים שבספרה: "החייל והארנב", שעל שמו קרוי קובץ הסיפורים שלפנינו וכמו כן הסיפורים: "שן העכבר", "אל תגע בי" "מזל-טוב לחתולים" ו"השמעתם את ציוץ הציפורים בנגב". הם מעבירים גם את המסר הנעלה שבוקע ממזמורי תהילים. והוא: כאשר יתקרבו בני-האדם אל יפי היקום, יתקרבו גם אל האופי המוסרי.

אחד הגורמים הראשיים שבזכותם אנו נלכדים בחבלי קסם, בעולמם הקסום והמרהיב של הטף והילדים, הוא היכולת המופלאה של המחברת ליישב ולבטא את המסר הזה בעליל בצורה מופלאה ביותר בחינניות בתום ובהומור מרהיבים.

מרים רייטר-צדק, גם סבורה, כי הנוער חייב לשלב אמונה של חזון ומעש. מסיפוריה: "דמעות מכפר עציון", שבו היא מעלה ברטט את דמות אביה החלוץ, בעל העיניים הלוהטות, שרקם את חלומו על כפר- להגשים את החלום ולנטוע עצים ואילנות שלבלבו בכפר-עציון עד שבא אויב אכזר וגדע את העצים, ואז נהרסו גם הבתים ונפלו גיבורים ועיני היתומים והאלמנות זלגו דמעות.

המחברת שואפת שהדמעות לא יהיו לשווא אלא ייקראו - לחופש, לדרור ולגואל שיגאל את כפר עציון ואת כל אבלי ציון (עמ' 43-41 עמ').

בסיפור אחר שלה השייך אף הוא לחטיבת הסיפורים, שמובלט בהם הפן הלאומי, "השמעתם ציוץ הצפורים בנגב", מגוללת לנו המחברת בצורה מרהיבה את בשורת ההתיישבות המחודשת בנגב, שבזכותה רבו הנקודות הירוקות בנגב, והנגב קם לתחיה, שאותה בישרו הציפורים בציוץ העליון, שאותו שמעו הראשונים - הילדים אשר בישר (בואן של הצפורים).

המחברת חודרת לעולמם הקסום של הילדים, מחד גיסא ומאידך, מן הראוי לציין שבספר שלפנינו משתקף לעינינו גם כבאספקלריה מאירה ובהירה, העולם הפנימי של המחברת עצמה. עולם זה הנו הרמוני, אופטימי ומלא תקווה שניזון בעיקר מהתכונות הנעלות הללו: חיים למען הרעיון, חיים למען הגשמת היעוד, ההתמדה והנחישות, ומעל לכל האהבה היוקדת לאדם, לערכי הלאום והדאגה לקיומו.

הסיפורים מסופרים בשטף סיפורי נכון, כשהעלילה המלווה בהגיגי הילדים ובהומור חי ותוסס, תואמים את עולם הטף ואת הלך המחשבות הילדותי. כל אלו מוסיפים לסיפורים שלפנינו, חן רב, תבלין, לחלוחית, חיות וחינניות, שייגרמו לכך שסיפורים אלו ישפיעו בקסמיהם ובתמונותיהם המרהיבות על דורות רבים של ילדי ישראל, ויחנכום לאהבת הצומח בעל השורשים, החי והמדבר ולאהבת עמם וארצם.

(1) מרים רייטר צדק, החייל והארנב, ציירה: שרון שקד, הוצאת תמוז, תל-אביב, 1992, עמ' 48.